

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ В СИСТЕМІ ФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

*Ганна Слозанська,
завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
Тетяна Цегельник,
доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти*

Вагомою складовою професійної підготовки майбутніх Бакалавр із спеціальної освіти за спеціалізацією «Логопедія» у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка є практика, яка сприяє закріпленню та поглибленню теоретичних знань, формуванню практичних вмінь та навичок, набуття досвіду здійснення професійної діяльності [1]. Практика є одним з найбільш важливих видів навчальної роботи студентів, яка відіграє системоутворювальну роль в професійній підготовці, оскільки дозволяє майбутнім фахівцям формувати загальні та фахові компетентності.

Багатоаспектність соціальних проблем сучасного українського суспільства зумовлює необхідність підготовки фахівців спеціальної освіти, які здатні виступати своєрідним посередником у системі взаємодії особистості, сім'ї та суспільства. Вони покликані активно впливати на виховання підростаючого покоління, набуття необхідних соціальних навичок та розширення соціального досвіду, надання корекційних послуг та допомоги, формування комунікацій та розбудову конструктивних відносин у громаді, гармонізацію взаємовідносин між людьми, організацію змістовного дозвілля, стимулювання різних видів самоорганізації та самодопомоги, здійснювати волонтерську діяльність, а також здійснювати просвітницьку, діагностичну, профілактичну, корекційну та реабілітаційну роботу в соціумі. З огляду на це, практична підготовка бакалаврів із спеціальної освіти за спеціалізацією «Логопедія» у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка передбачає різні види практик (пропедевтичну (волонтерську), навчальну, виробничу, професійно-орієнтовану (переддипломну)), які орієнтовані на підготовку фахівців до роботи з різними категоріями осіб з мовленнєвими порушеннями [1]. Метою практичної підготовки є формування особистісних якостей та професійних умінь майбутнього фахівця, орієнтованих на розв'язання професійних завдань, вирішення конкретних проблем та здійснення корекційної діяльності.

Особливістю практичної підготовки студентів спеціальності 016 Спеціальна освіта є її інтеграційний характер. Її підґрунтям є опанування

комплексу навчальних дисциплін, що входять в систему підготовки майбутніх асистентів вчителя-логопеда, асистентів вчителя, вчителів-логопедів, вчителів спеціальної освіти. Саме тому освітньо-професійною програмою «Логопедія» передбачено проходження студентами різних видів практики у кожному семестрі, починаючи з II семестру навчання. У ході практики студенти мають можливість інтегрувати знання з різних дисциплін у єдину систему професійних знань, умінь і навичок, що сприятиме не лише успішному виконанню завдань практики, а й набуттю здобувачами освіти досвіду здійснення майбутньої професійної діяльності [1].

Організація та проведення різних видів практики студентів ґрунтується на принципах, які забезпечують її ефективність, оскільки визначають її зміст, особливості організації та проведення, регулюють діяльність викладача та студентів:

- врахування реалій соціального середовища та актуальних соціальних проблем;
- відповідність мети і завдань практики рівню підготовки студентів;
- підвищення мотивації студентів до оволодіння вміннями та навичками майбутньої професійної діяльності;
- урахування інтересів та потреб студента при виборі місця проходження практики;
- співпраця студента та керівника у процесі проходження практики;
- інтеграція теоретичних знань та практичних вмінь, отриманих студентами в освітньому процесі;
- використання під час практики власних розробок, здійснених в освітньому процесі
- поступове ускладнення завдань практик;
- одночасне оволодіння різноманітними професійними функціями та видами діяльності у ході практики;
- використання результатів практики у подальшому навчанні та науковій роботі.

Сьогодення вимагає від фахівців спеціальної освіти мобільності, постійного оволодіння новими знаннями, вміннями та навичками, вміння швидко адаптуватися та пристосовуватися до нових умов та інновацій, опановувати передовий досвід вирішення актуальних проблем, оволодіння інноваційними технологіями здійснення професійної діяльності та специфікою роботи з різними категоріями осіб відповідно до запиту. З огляду на це, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка співпрацює на основі укладених договорів з загальноосвітніми та спеціальними навчальними закладами, позашкільними навчальними закладами,

реабілітаційними та інклюзивно-ресурсними центрами, соціально-психологічними службами, медичними установами, закладами оздоровлення та відпочинку тощо, з метою проходження студентами різних видів практики. Це дає змогу здобувачам освіти опанувати різні фахові ролі та види майбутньої професійної діяльності з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з мовленнєвими порушеннями, що сприяє виробленню у майбутніх фахівців умінь і навичок професійної діяльності.

Під час проходження різних видів практики майбутні вчителі-логопеди мають змогу ознайомитися з структурою та специфікою роботи різних типів загальноосвітніх та спеціальних навчальних закладах, позашкільних навчальних закладах, реабілітаційних та інклюзивно-ресурсних центрах, соціально-психологічних службах, медичних установах, закладах оздоровлення та відпочинку тощо; усвідомлюють цінності логопедичної роботи; мають змогу відпрацювати різні ролі та функції професійної діяльності; освоїти та дотримуватися етичних норм взаємодії з колегами, керівниками закладів; навчаються розвивати професійні відносини із дітьми з мовленнєвими порушеннями в процесі надання їм корекційних послуг, психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії; сприяти повноцінному розвитку та соціалізації підростаючого покоління, опанувати різні види корекційно-педагогічної діяльності тощо. Саме тому, заклад вищої освіти має забезпечити підготовку освічених, творчих, комунікабельних, інноваційних, цілеспрямованих, компетентних, з високим рівнем професійної мотивації фахівців, які здатні до самоосвіти та постійного саморозвитку.

Отже, практична підготовка майбутніх логопедів у ТНПУ має системний характер та передбачає формування навиків проведення корекційно-розвиткової роботи з дітьми з мовленнєвими порушеннями у закладах різ готів підпорядкування.

Список використаних джерел

1. Освітньо-професійна програма «Логопедія» за спеціальністю 016 Спеціальна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitni_prohramy/bakalavr/fpp/016.php/ (Режим доступу: 25.11.23).